

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.20.906/2023/15.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke

Dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia bíró

Dr. Parlagi Mátyás bíró

Dr. Szabó Klára bíró

A felperesek: felperes1 I. rendű (cím1)

felperes2 II. rendű (cím2)

A felperesek képviselője:

Dr. Bagossy Attila ügyvéd (cím3)

Az alperes: alperes (cím4)

Az alperes képviselője:

Dr. Nagy Attila ügyvéd (cím5)

A per tárgya: tulajdonjog megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

a felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Debreceni Törvényszék I.Pf.20.258/2023/12.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Berettyóújfalui Járásbíróság 4.P.20.285/2021/51.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 147.384 (száznegyvenhétezer-háromszáznyolcvannégy) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A meg nem fizetett 581.867 (ötszáznyolcvanegyezer-nyolcszázhatvanhét) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek jogelődje, a 2019. augusztus 25-én elhunyt néhai MZ (a továbbiakban: örökhagyó) és az alperes 2004-től az örökhagyó haláláig élettársakként éltek együtt. Közös gazdálkodtak, a szerzésben való közreműködésük aránya fele-fele volt, az alperes végezte a háztartási munkákat. Az alperes és az örökhagyó közös vagyonának összértéke 4.188.208 forint, melyből a készpénzmegtakarítás összege 2.500.000 forint volt. Az örökhagyó halálát követően az alperes a készpénzmegtakarítás összegéből 2.000.000 forintot átadott a felpereseknek.

[2] Az alperes 2019. szeptember 14-én 6.000.000 forintért megvásárolta a helység, utca, házszám szám alatti ingatlant (a továbbiakban: helységi ingatlan), a vételárat két gyermeke biztosította számára fele-fele arányban, a vagyonszerzési illetéket az alperes részletekben fizette ki.

[3] Az alperes és az örökhagyó közös adósságának összege 26.863 forint volt, amit a felperesek fizettek ki.

A felperesek keresete, az alperes védekezése

[4] A felperesek keresetükben az alperes kötelezését kérték, hogy fizessen meg nekik külön-külön 5.103.000 forintot és ezen összeg késedelmi kamatát élettársi közös vagyon megosztása címén. Állították, hogy az alperesnek és az örökhagyónak 15.000.000 forint készpénzvagyona volt, az alperes ebből az összegből vásárolta meg a helységi ingatlant.

[5] Az alperes az élettársi közös vagyon elszámolását nem ellenezte, azt maga is kérte. Vitatta, hogy 15.000.000 forint készpénzvagyonuk lett volna, ezzel szemben a készpénzmegtakarítás összegét 2.000.000 forintban ismerte el azzal, hogy azt átadta a felpereseknek, ezen összeg fele részének elszámolását is kérte.

Az első- és a másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság – egyebek mellett – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 578/G. § (1) bekezdésére, és 685/A. § (1) bekezdésére alapított ítéletével „a keresetet elutasította”, és kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 1.376.670 forintot.

[7] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az alperes és az örökhagyó közös vagyonának összértéke 4.188.208 forint volt, ennek fele részére jogosult az alperes. A felperesek birtokában 3.284.208 forint; az alperes birtokában 904.000 forint összértékű ingóság van, a felperesek megtérítési kötelezettségének összege 1.190.104 forint. A felperesek kifizették az örökhagyó és az alperes 26.863 forint közös adósságát, amelynek felét, 13.432 forintot az alperes köteles megfizetni a felpereseknek. Az alperes hagyatéki hitelezői igényt terjesztett elő a felperesekkel szemben, az örökhagyó 400.000 forint összegű temetési költsége felének megfizetésére kötelesek a felperesek. A felperesek nem bizonyították, hogy az alperesnek és az örökhagyónak 15.000.000 forint készpénzvagyona lett volna, ezzel szemben a készpénzmegtakarítás összege 2.500.000 forint volt, amiből 2.000.000 forintot az alperes átadott a felpereseknek. A felperesek nem bizonyították, hogy az alperes az örökhagyóval közös megtakarításából vásárolta a helységi ingatlant, ezzel szemben az alperes okirati bizonyítékokkal és tanúvallomásokkal támasztotta alá azt a tényállítást, hogy a helységi ingatlant a gyermekei vásárolták neki részben saját megtakarításukból, részben kölcsönből.

[8] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett részét részben megváltoztatta: mellőzte a felperesek keresetének elutasítására vonatkozó ítéleti rendelkezést, és a felpereseket terhelő marasztalási összeget 1.176.670 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[9] Ítélete indokolásában megállapította, hogy az alperes hagyatéki hitelezői igénye már nem volt tárgya az eljárásnak. Az élettársi közös vagyon megosztása iránti perben az alperes ellenkérelmében érvényesíthette a közös vagyon megosztásához kapcsolódó azon többletigényeit, melyekre a felperesek keresete nem terjedt ki, mert az egységes rendezés elve irányadó valamennyi vagyonközösségből eredő igényre.

[10] A felperesek nem bizonyították azt az állításukat, hogy az alperes és az örökhagyó készpénzvagyonából vásárolta az alperes a helységi ingatlant, ezzel szemben az alperes bizonyította, hogy azt a gyermekei vásárolták neki saját megtakarításukból és kölcsönösszegekből. Az élettársi közös vagyon összértéke 4.188.208 forint volt, ebből az egy főre jutó érték 2.094.104 forint. A felperesekhez 3.284.208 forint; az alpereshez 904.000 forint összértékű vagyon került, a felperesek megtérítési kötelezettségének mértéke 1.190.104 forint. A felperesek kifizették az alperes és az örökhagyó 26.863 forint közös adósságát, ennek fele részét, 13.432 forintot köteles az alperes megfizetni a felpereseknek, így módon a felpereseket terhelő fizetési kötelezettség összege 1.176.670 forint. Az élettársi közös vagyon megosztásának időpontja a bírósági határozat meghozatalának időpontja, nem pedig az örökhagyó halálának időpontja, ezért az alperest nem terheli késedelmi kamatfizetés a felperesek által kért (2019. szeptember 1.) időponttól kezdődően.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] A jogerős ítélet ellen – hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, az alperes kötelezése külön-külön 2.321.000 forint és ezen összeg után 2019. szeptember 1-től számított késedelmi kamat megfizetése iránt – a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelésük szerint a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésében foglaltakat, mert a másodfokú bíróság a bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésével hozta meg döntését, mely döntés jogkérdésben eltér a Kúria közzétett Pfv.20.154/2022/8. és Pfv.21.474/2011/10. számú ítéleteiben foglaltaktól.

[12] Hangsúlyozták, hogy az alperes az örökhagyó halála után húsz nappal, 2019. szeptember 14-én vásárolta meg 6.000.000 forintért a helységi ingatlant, ezzel összefüggésben az alperes gyermeke, BGy tanú a vételár egy részének eredetével kapcsolatban banki igazolást csatolt 2.000.000 forint kölcsön felvételéről. A bíróságok okszerűtlenül mérlegelték a tanúvallomásaiban foglaltakat, mert a banki igazolás tartalma szerint 2019. szeptember 11-én a tanú 2.000.000 forint kölcsönt vett fel, azonban már 2019. október 30-án előtörlesztésként 1.000.000 forintot visszafizetett, azaz a kölcsönből nem a helységi ingatlan vételárát finanszírozta. A bíróságok nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésre jutottak, mert a bizonyítékokból csak egyfajta, a jogerős ítéletben foglaltaktól

eltérő következtetésre lehetett volna jutni: arra, hogy a helységi ingatlan vételárának forrása a volt élettársak közös vagyona volt. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, mégpedig a támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. Jelen esetben is ez állapítható meg. A bíróságoknak mérlegelési tevékenységük során értékelniük kellett volna azt a körülményt, hogy az örökhagyó halála után húsz nappal vették meg a helységi ingatlant.

[13] A felperesek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztettek.

[14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati eljárási költségének megtérítésére irányult. Rámutatott arra, hogy BGy tanú a következőkről nyilatkozott: „a 3.000.000 forintból, amit én adtam a ház árába, amit édesanyám nevére vettünk, 1.000.000 forint készpénz volt, 2.000.000-t pedig hitelként vettem fel. Csatolnám is az igazolást erről az OTP Bank részéről. helységben eladtam az ingatlanomat 4.000.000 forintért, de abból 1.000.000 forintot előtörlesztettem ebbe a hitelbe. Ez a hiteltartozás még fennáll, eddig moratórium alatt állt, de már újra vonják, 2026 márciusában fog lejárni ez a hitel”. A bíróságok előtt tehát ismert volt az a körülmény, hogy gyermeke 1.000.000 forintot előtörlesztett, az előtörlesztést követően is 3.000.000 forint megtakarítása maradt, amiből őt támogatta. Valamennyi bizonyíték azt támasztja alá, hogy a helységi ingatlan a különvagyona. Egyébként a tanú által bemutatott okirati bizonyítékok bizonyító erejét, tartalmát az eljárás korábbi szakaszában a felperesek nem vitatták. A másodfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, a felek által felajánlott bizonyítékokból, a megállapított tényekből helyes következtetést vont le. A felpereseknek a bírói mérlegelést támadó felülvizsgálati kérelme nem vezethet eredményre.

A Kúria döntése és jogi indokai

[15] Előre bocsátja a Kúria, hogy a Pp. 408. § (1) bekezdésében foglaltak szerint nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi perben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot nem haladja meg. A Pp. 409. § (1) bekezdése értelmében, ha a felülvizsgálatnak a 408. § alapján nem lenne helye – ugyanakkor a törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárja ki – a felülvizsgálatot a Kúria a (2) bekezdés szerinti esetekben engedélyezheti, a (3) bekezdés szerinti esetben engedélyezi. A felperesek felülvizsgálati kérelmük mellett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztettek. A felülvizsgálni kért jogerős határozat azonban nem tartozott a felülvizsgálatból kizárt határozatok körébe, mert a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot meghaladta: a felperesek által hatályon kívül helyezni kért jogerős ítélet 1.176.670 forint megfizetésére kötelezte a felpereseket az alperes részére, a felperesek pedig egyenként 2.321.000 forint és késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest, ilyen tartalommal kérték megváltoztatni az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülvizsgálati kérelemben vitatott érték mindezek figyelembevételével 5.818.670 (4.642.000 + 1.176.670) forint, azaz a perbeli esetben a felperesek szükségtelenül terjesztettek elő engedélyezési kérelmet. Mindebből következően fennállt a jogerős határozat felülvizsgálatának lehetősége.

[16] Az így elbírált felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.

[17] A Pp. 406. § (1) bekezdésében és a 424. § (1) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[18] A Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül; azaz a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős határozatnak a felülvizsgálati kérelem keretei közötti felülbírlata. Az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak a Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozat szerint a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 4. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem – mint az eljárást megindító és annak kereteit meghatározó rendkívüli jogorvoslati eszköz – jogi jelentősége egyebek között abban fogalmazható meg, hogy a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt ok vagy okok keretei között bírálhatja felül. Ennek következtében eljárása során csak a fél felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogszabálysértés vagy jogszabálysértések fennállását vizsgálhatja.

[19] A PK vélemény 3. pontja értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi követelményeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Fenn kell állnia a kifejtett jogi álláspont, a jogszabálysértés tartalmi körülírása és a megsértettként állított jogszabályhely közötti összefüggésnek is. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi.

[20] A Pp. 413. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályokon túl – továbbiak mellett – tartalmaznia kell: a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi szabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat meghozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja. A Pp. 413. § (1) bekezdése kógens (kötelező) szabályként foglalja össze a felülvizsgálati kérelem azon minimális és konjunktív (összekapcsolódó) tartalmi elemeit, amelyek nélkül a fél beadványa alkalmatlan volna a felülvizsgálati eljárás megindításának, valamint a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezése érdemi felülbírlata jogkövetkezményeinek kiváltására. A tartalmi elemek hiánya vagy nem megfelelő meghatározása esetén a Kúria nem kerül abba a helyzetbe, hogy pontosan, egyértelműen megfogalmazott módon megismerhesse azt az okot vagy okokat, amelyek miatt a fél a jogerős határozatot jogszabálysértőnek tartja. Emellett a felülvizsgálati kérelem e tartalmi elemei meghatározzák a Kúria felülbírlati lehetőségének a tartalmi és perjogi kereteit is.

[21] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a tényállás megállapítására, a bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó jogszabályi rendelkezés, a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértését állították. A Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. A Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére alapított felülvizsgálati érvelés a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati jellegéből fakadóan nem vizsgálható, azaz a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás és a bizonyítékok újabb egybevetésére és értékelésére a felülvizsgálati eljárásban már nincs lehetőség. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljáró bíróságok a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutottak-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok ismételt egybevetésére (ún. felülmérlegelésére) a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. Mindebből következően akkor van helye a bizonyítékok Kúria általi felülmérlegelésének, ha a jogerős ítélet bizonyítékértékelése iratellenes, okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz, és a bizonyítékokból csak egyfajta, a jogerős ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. Ennek eredményeként lehetséges a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tények megállapítása. Ha pedig a fél felülvizsgálati kérelmében az érdemi döntés alapjául szolgáló anyagi jogszabály megsértését is állítja, akkor a Kúria a döntéshez szükséges – a felülmérlegelés eredményeként megállapított – tények alapján hozhat új érdemi határozatot a Pp. 424. § (3) bekezdésében foglaltak szerint. Kizárólag eljárási jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria érdemben nem vizsgálhatja a másodfokú bíróság által értelmezett és alkalmazott anyagi jogszabályi rendelkezések megsértését, az azokra alapított érdemi anyagi jogi döntés helyességét. (Kúria Gfv.I.30.120/2023/8.)

[22] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben egyetlen jogszabályhely megsértését állították, azt, hogy a jogerős ítélet a Pp. 279. § (1) bekezdésébe ütközik, anyagi jogszabály megsértésére nem hivatkoztak. A [21] bekezdésben már kifejtett indokok miatt, ha lenne lehetőség a bizonyítékok Kúria általi felülmérlegelésére, melynek eredményeként lehetővé válna a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tények megállapítása, akkor sem tudná a Kúria az esetlegesen jogszabálysértő jogerős ítéletet hatályon kívül helyezni, és nem tudna a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozni, mert a felperesek felülvizsgálati kérelmüket hiányosan terjesztették elő. Ha – álláspontjuk szerint – a másodfokú bíróság téves jogi következtetésre jutott, meg kellett volna jelölniük a megsértett konkrét anyagi jogi jogszabályhelyet. A felperesek azonban ilyen jogszabályhelyet nem jelöltek meg, felülvizsgálati kérelmükben anyagi jogszabály megsértését nem állították.

[23] A felperesek tévesen állították, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria közzétett Pfv.20.154/2022/8. és Pfv.21.474/2011/10. számú ítéleteiben foglaltaktól. Jogkérdésként azt jelölték meg, hogy mikor van helye a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, mi minősül nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek. A másodfokú bíróság nem felülvizsgálati jogkörben járt el, így eljárásában ezeknek a jogkérdéseknek az alkalmazása, az azoktól való eltérés fel sem merülhetett. A felülvizsgálati kérelem tartalmi hiányai következtében nem lehetett megállapítani, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt ok miatt jogszabálysértő-e, jogkérdésben

pedig nem tér el a Kúria felülvizsgálati kérelemben megjelölt közzétett határozatától, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdésében foglaltak alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[24] A Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 83. § (5) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperesek viselik a saját felülvizsgálati költségüket, és a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében kötelesek az alperesnek a képviselét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, melyet a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés és a 4/A. § (1) bekezdésében foglaltak alapján állapított meg.

[25] A felperesek költségkedvezménye folytán meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdésében foglaltak alapján az állam terhén marad.

[26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdése által felhívott Pp. 376. § (1) bekezdése alapján.

[27] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Budapest, 2024. április 30.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Magosi Szilvia s.k. bíró, dr. Parlagi Mátyás s.k. bíró, dr. Szabó Klára s.k. bíró